

Försäkringskassans kontrollutredningar – uppföljning av andra kvartalet 2012

Inledning

Försäkringskassan ska verka för en lagenlig och enhetlig rättstillämpning av socialförsäkringen och andra förmåner och ersättningar som ska handläggas av myndigheten. Försäkringskassan ska säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott. För att stärka förtroendet för socialförsäkringen är det nödvändigt att Försäkringskassan arbetar för att förhindra felaktiga försäkringsbeslut och utbetalningar.

Försäkringskassans kontrollarbete är proaktivt. Det ska bli rätt försäkringsbeslut och utbetalning från början. Det ska vara lätt för kunderna att göra rätt, bland annat genom att det ska finnas tydlig information, upparbetade kundkanaler och en välfungerande självbetjäning. Det proaktiva arbetet kompletteras med riktade kontroller och kontrollutredningar i efterhand när det finns misstanke om att en kund avsiktligt gjort fel.

I denna rapport redovisas Försäkringskassans kontrollutredningar från andra kvartalet 2012. Dessutom redovisas beslut från polis, åklagare och domstol avseende Försäkringskassans polisanmälningar till följd av kontrollutredningar. Försäkringskassan polisanmäler alla misstänkta bidragsbrott i enlighet med bidragsbrottslagen.

Försäkringskassan avslutade 4 922 kontrollutredningar under det andra kvartalet 2012. I utredningarna upptäcktes felaktiga utbetalningar på sammanlagt 72,4 miljoner kronor. Dessutom ledde dessa utredningar till avslag, indragningar och nedsättningar som i sin tur genererade en bedömd framtida besparing på 210,9 miljoner kronor. Totalt gjordes 381 polisanmälningar under andra kvartalet. Under tidsperioden 1 april – 30 juni 2012 har 29 procent av alla kontrollutredningar lett till en åtgärd. Med åtgärd avses avregistrering, avslag, ersättning upphör, minskad ersättning, återkrav, skadestånd eller kombinationer av dessa.

Huvudkontoret
 Avdelningen Försäkringsprocesser
 Enheten för kontrollfrågor

Datum
 2012-10-01

Tabell 1. Sammanfattande statistik per kvartal över kontrollutredningar (antal)

	Kv2 2010	Kv3 2010	Kv4 2010	Kv1 2011	Kv2 2011	Kv3 2011	Kv4 2011	Kv1 2012	Kv2 2012
Inkomna impulser till utredning	3 573	4 979	4 065	5 371	4 773	3 977	4 585	4 701	4 382
Avslutade kontrollutredningar	4 582	4 398	4 921	5 485	5 394	4 597	4 824	5 144	4 922
Polisanmälningar	223	188	391	387	349	405	393	312	381
Andel polisanmälningar av totalt antal utredningar	4,9 %	4,3 %	7,9 %	7,1 %	6,5 %	8,8 %	8,1 %	6,1 %	7,7 %
Felaktiga utbetalningar som upptäckts under kontrollutredningar	819	633	965	970	1 008	899	889	961	1 137
Andel felaktiga utbetalningar av totalt antal utredningar	17,9 %	14,4 %	19,6 %	17,7 %	18,7 %	19,6 %	18,4 %	18,7 %	23,1 %
Andel utredningar med åtgärd av alla avslutade utredningar	23,7 %	18,9 %	25,4 %	22,8 %	22,6 %	24,4 %	24,4 %	24,8 %	29,0 %

Det finns inte någon direkt koppling i statistiken mellan redovisade polisanmälningar i tabell 1 och besluten från polis, åklagare och domstol i tabell 3. Innan en polisanmälan återrapporteras kan det i vissa fall ha gått flera år.

Tabell 2. Sammanfattande statistik per kvartal över felaktiga utbetalningar och besparingsbelopp (miljoner kronor)

	Kv2 2010	Kv3 2010	Kv4 2010	Kv1 2011	Kv2 2011	Kv3 2011	Kv4 2011	Kv1 2012	Kv2 2012
Summa felaktiga utbetalningar	77,2	70,4	88,6	76,4	61,2	57,2	79,1	68,5	72,4
Summa besparingsbelopp	150,1	174,5	209,2	213,1	183,8	154,9	172,2	155,5	210,9
Total summa	227,3	244,9	297,8	289,5	245,0	212,1	251,3	224,0	283,3

Huvudkontoret
 Avdelningen Försäkringsprocesser
 Enheten för kontrollfrågor

Datum
 2012-10-01

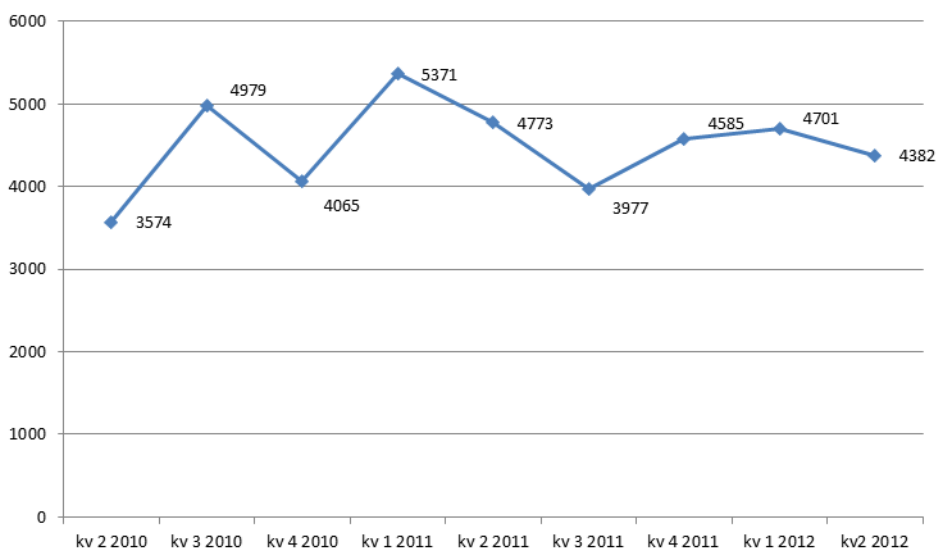
Tabell 3. Återrapporterade polisanmälningar per kvartal (antal)

	Kv2 2010	Kv3 2010	Kv4 2010	Kv1 2011	Kv2 2011	Kv3 2011	Kv4 2011	Kv1 2012	Kv2 2012
Beslut från polis, åklagare och domstol, antal	304	167	238	290	275	214	295	389	269
Antal lagförda ¹	94	35	27	41	65	32	77	111	56
Andel lagförda av återrapporterade beslut	30,9 %	21,0 %	11,3 %	14,1 %	23,6 %	15,0 %	26,1 %	28,5 %	20,8 %

¹ Innebörden av begreppet lagförd är i den här rapporten fällande domar, delvis fällande domar, åtalsunderlåtelse samt strafförelägganden.

Påbörjade kontrollutredningar

En kontrollutredning påbörjas när det finns misstanke om att en ersättning betalats ut felaktigt. Initiativet till en kontrollutredning kan vara en misstanke att någon medvetet försökt få ersättning på felaktiga grunder. Impuls till kontrollutredning lämnas av Försäkringskassans egna handläggare, privatpersoner, myndigheter och andra aktörer. Kontrollutredningar kan också startas genom riktade kontroller initierade av Försäkringskassan. Under andra kvartalet 2012 påbörjades sammanlagt 4 382 kontrollutredningar. De flesta kontrollutredningarna påbörjades till följd av impulser från allmänheten¹ (46 %), Försäkringskassans handläggare (26 %) samt andra myndigheter (15 %).

Diagram 1. Tidsserie över antal påbörjade kontrollutredningar per kvartal

¹ Kategorin impulser från allmänheten innefattar anonyma impulser samt känd uppgiftslämnare.

Huvudkontoret
Avdelningen Försäkringsprocesser
Enheten för kontrollfrågor

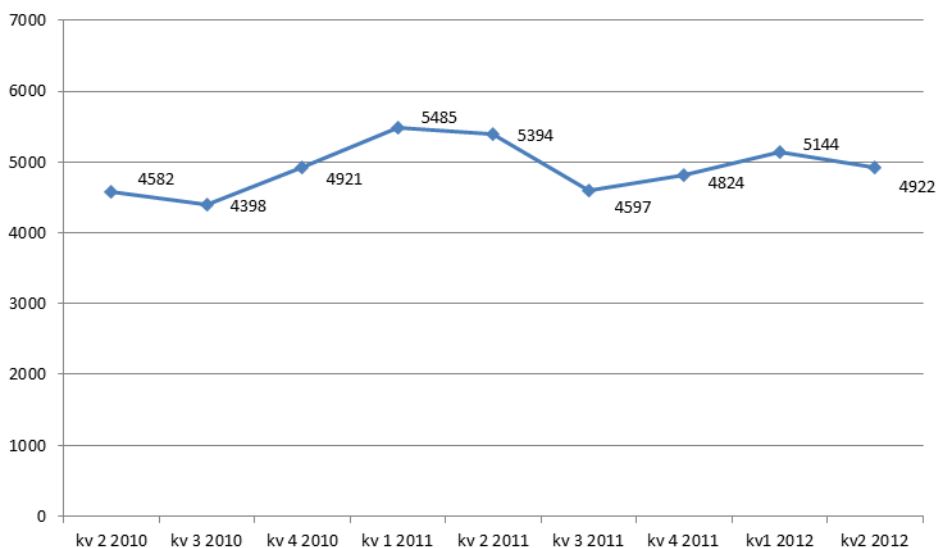
Datum
2012-10-01

Avslutade utredningar

Under andra kvartalet avslutade Försäkringskassan 4 922 utredningar. Av dessa utredningar utgjorde nästan hälften sjuk- och aktivitetsersättning, bostadsbidrag och sjukpenning. Se tabell 5 i bilagan.

Under andra kvartalet 2012 har 29 procent av alla kontrollutredningar lett till någon form av åtgärd². Detta är en ökning med drygt 6 procent jämfört med samma period från föregående år och är den hittills högsta åtgärdsfrekvensen som har uppnåtts för kontrollverksamheten på Försäkringskassan under ett kvartal. Det visar att bedömningsarbetet med att fördela resurserna, med fokus på de mest innehållsrika impulserna, har gett ett positivt resultat.

Diagram 2. Tidsserie över antal avslutade kontrollutredningar per kvartal

² Med åtgärd avses avregistrering, avslag, ersättning upphör, minskad ersättning, återkrav, skadestånd eller kombinationer av dessa.

Huvudkontoret
 Avdelningen Försäkringsprocesser
 Enheten för kontrollfrågor

Datum
 2012-10-01

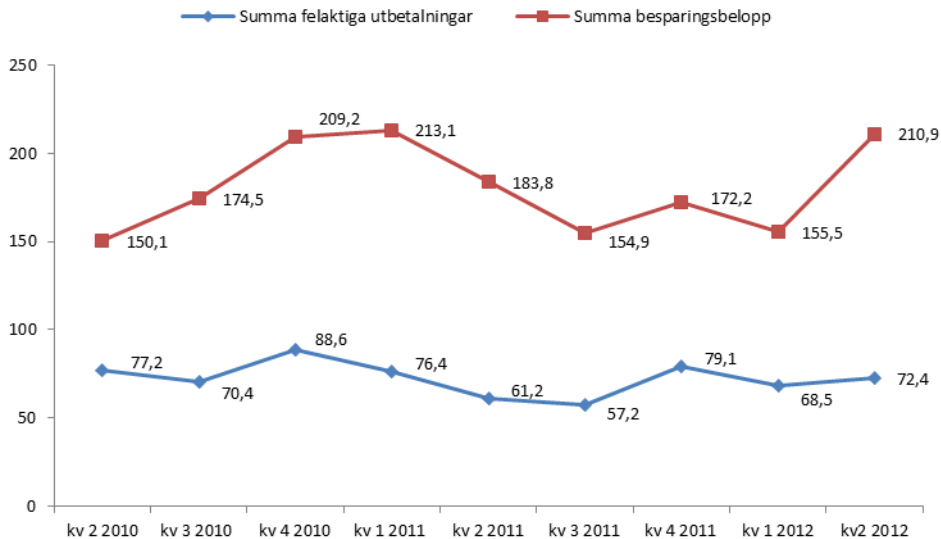
Felaktiga utbetalningar och besparingsbelopp

Försäkringskassan ska dra in eller minska ersättningen i samband med en kontrollutredning om någon beviljats en ersättning som hon eller han inte har rätt till. Försäkringskassan ska därefter ta ställning till om den försäkrade ska betala tillbaka den felaktigt utbetalda ersättningen. Under andra kvartalet 2012 konstaterades att ersättning felaktigt betalats ut i 1 137 kontrollutredningar. Det sammanlagda beloppet för dessa ärenden uppgick till 72,4 miljoner kronor.

Utöver de utredningar som resulterar till återkrav, leder många utredningar till att ersättning minskas till ett lägre belopp eller att den helt upphör. När det rör sig om en förmån som skulle ha betalats ut under en längre tid innebär detta en väsentlig minskning av framtida felaktiga utbetalningar. Under andra kvartalet 2012 beräknas det framtida besparingsbeloppet till 210,9 miljoner kronor.

Förmånerna sjuk- och aktivitetsersättning, sjukpenning, föräldrapenning, assistansersättning och barnbidrag och stöd för nästan 79 procent av det totala beloppet av felaktiga utbetalningar. Se tabell 6.

Diagram 3. Tidsserie över den totala summan över felaktiga utbetalningar samt besparingsbelopp, mkr

Huvudkontoret
Avdelningen Försäkringsprocesser
Enheten för kontrollfrågor

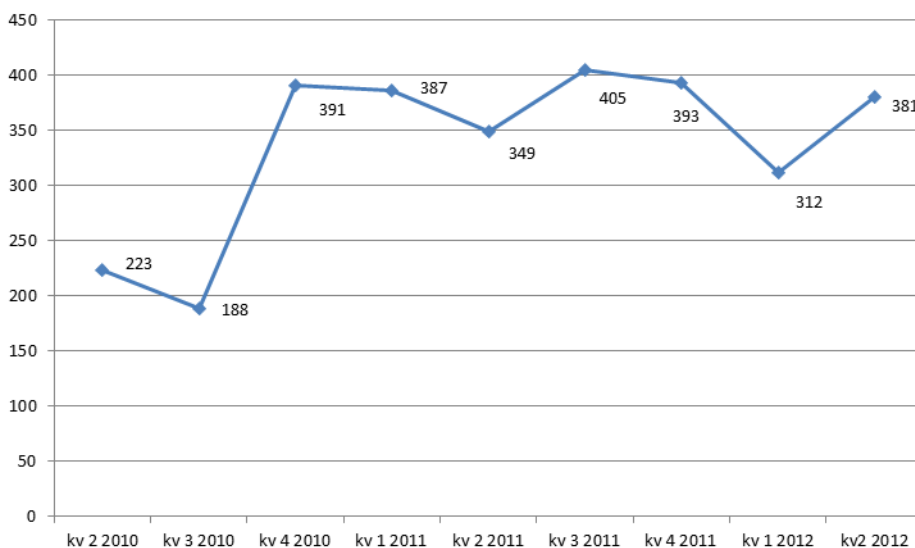
Datum
2012-10-01

Antal polisanmälningar

Efter beslut om rätt till ersättning och eventuellt beslut om återkrav ska Försäkringskassan ta ställning till om misstanke om brott föreligger. Enligt bidragsbrottslagen ska alla misstänkta brott polisanmälas.

Av samtliga utredningar som avslutades under andra kvartalet 2012 ledde 8 procent till polisanmälan, det vill säga 381 stycken. Flest polisanmälningar, 61 stycken, gjordes inom sjuk- och aktivitetsersättning. De förmåner där störst andel kontrollutredningar leder till polisanmälan är föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och barnbidrag. Antalet polisanmälningar har sedan det fjärde kvartalet 2010 legat på en stabil nivå. Se tabell 5.

Diagram 4. Tidsserie över antal polisanmälningar per kvartal

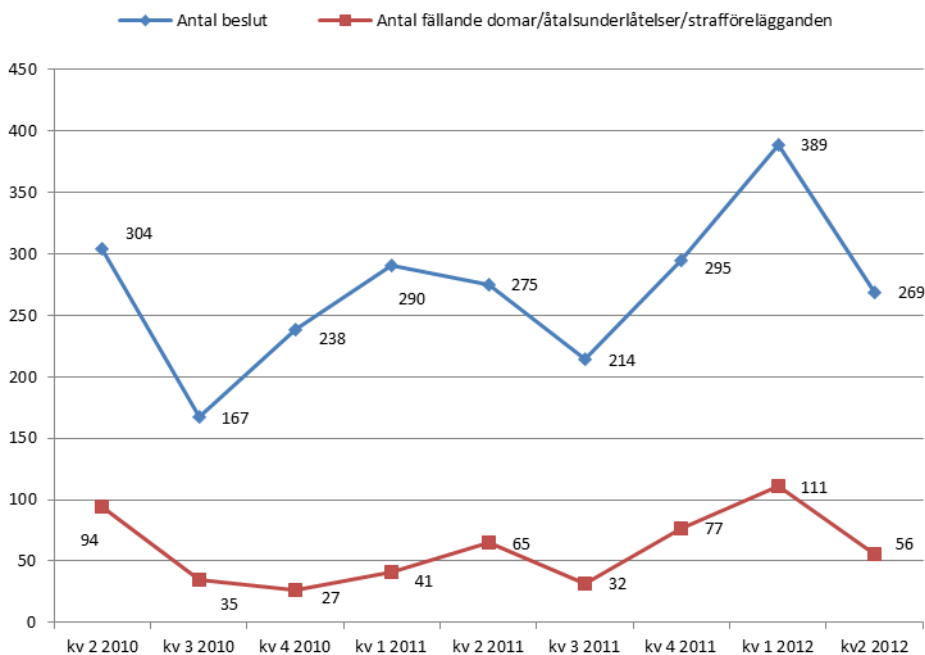
Huvudkontoret
 Avdelningen Försäkringsprocesser
 Enheten för kontrollfrågor

Datum
 2012-10-01

Beslut från polis, åklagare och domstol

Polis, åklagare och domstol återrapporterade 269 beslut under andra kvartalet 2012³. Av de återrapporterade besluten ledde 20,8 procent, det vill säga 56 stycken, till lagföring. Begreppet lagföring innebär att en person har förklarats skyldig till ett brott. Detta kan ske genom att en åklagare meddelar åtalsunderlåtelse, utfärdar ett strafföreläggande som godkänns av personen eller att personen fälls i rättskraft. Se tabell 7.

Diagram 5. Tidsserie över antal beslut från polis/åklagare/domstol samt fällande domar/åtalsunderlåtelse/strafförelägganden

³ Beroende på handläggningstiderna hos polis, åklagare och domstolar kan det dröja upp till flera år innan Försäkringskassan får besked om resultatet av en polisanmälan. Statistiken över de beslut om inkommit från polis, åklagare och domstol under en viss period har därför inte något samband med statistiken över de polisanmälningar som gjorts under samma period.

Bilaga: Tabeller per förmån – kvartal 2 2012**Tabell 4. Påbörjade kontrollutredningar**

Förmån	Påbörjade kontrollutredningar, (Antal)	Andel av total andel impulser (Procent)
Sjukpenning	867	20 %
Sjuk- och aktivitetsersättning	802	18 %
Bostadsbidrag	661	15 %
Underhållsstöd	352	8 %
Föräldrapenning	306	7 %
Barnbidrag	281	6 %
Bostadstillägg	236	5 %
Ersättning saknas	229	5 %
Tillfällig föräldrapenning	208	5 %
Assistansersättning	138	3 %
Aktivitetsstöd	120	3 %
Övrigt ⁴	92	2 %
Tandvårdsstöd	35	1 %
Arbetskadelivränta	25	1 %
Vårdbidrag	16	>1 %
Handikappersättning	14	>1 %
Totalt	4 382	100 %

⁴ Kategorin omfattar bilstöd, graviditetspenning, ålderspension, barnpension samt övriga ersättningar.

Huvudkontoret
 Avdelningen Försäkringsprocesser
 Enheten för kontrollfrågor

Datum
 2012-10-01

Tabell 5. Avslutade kontrollutredningar och polisanmälningar

Förmån	Avslutade utredningar, antal	Andel av totalt antal utredningar	Polisanmälningar, antal	Andel polisanmälningar av avslutade utredningar
Sjukpenning	868	18 %	43	5 %
Sjuk- och aktivitetsersättning	809	16 %	61	8 %
Bostadsbidrag	758	15 %	44	6 %
Föräldrapenning	424	9 %	56	13 %
Barnbidrag	410	8 %	52	13 %
Underhållsstöd	405	8 %	23	6 %
Tillfällig föräldrapenning	299	6 %	43	14 %
Bostadstillägg	264	5 %	32	12 %
Ersättning saknas	223	5 %	0	0 %
Assistansersättning	141	3 %	3	2 %
Övriga ersättningar	136	3 %	11	3 %
Aktivitetsstöd	130	3 %	9	7 %
Arbetskadolivränta	32	1 %	3	9 %
Tandvårdsstöd	23	>1 %	1	4 %
Totalt	4922	100 %	381	8 %

Tabell 6. Felaktiga utbetalningar och besparingsbelopp

Förmån	Felaktig utbetalning, kr	Besparingsbelopp, kr
Sjuk- och aktivitetsersättning	26 868 248	85 228 776
Sjukpenning	8 784 762	5 778 125
Föräldrapenning	7 441 811	1 090 831
Assistansersättning	7 148 379	13 345 079
Barnbidrag	6 786 629	52 235 488
Bostadstillägg	3 650 817	1 962 223
Underhållsstöd	2 556 134	39 031 652
Tillfällig föräldrapenning	2 325 062	102 053
Arbetskadolivränta	2 225 870	5 580 257
Bostadsbidrag	2 206 419	3 453 543
Tandvårdsstöd	860 721	-
Vårdbidrag	506 024	870 990
Övriga ersättningar	408 336	355 500
Aktivitetsstöd	352 716	161 192
Handikappersättning	268 086	1 709 264
Totalt	72 390 074	210 904 973

Tabell 7. Återrapporterade polisanmälningar

Förmån	Beslut från polis/ åklagare/domstol, antal	Fällande och delvis fällande domar (inkl. strafförelägganden), antal	Åtalsunderlåtelse, antal
Sjuk- och aktivitetsersättning	41	13	2
Sjukpenning	41	7	4
Föräldrapenning	39	8	
Barnbidrag	39	1	
Tillfällig föräldrapenning	32	6	
Bostadsbidrag	24		1
Bostadstillägg	21	2	4
Underhållsstöd	10		
Aktivitetsstöd	8	3	1
Övrigt	6		
Assistansersättning	5	4	
Arbetskadolivränta	2		
Vårdbidrag	1		
Totalt	269	44	12